

हतो द्रोणश्च कर्णश्च तथा शल्यः प्रतापवान् । वैरोग्ररादिकर्त्ताऽसौ शकुनिः सौबलो हतः ।
 प्रातिकामी ततः पापो द्रौपद्याः क्लेशकृद्भूतः । भ्रातरस्ते हताः सर्वे शूरा विक्रान्तयोधिनः ।
 एते चान्ये च बहवो निहतास्त्वत्कृते नृपाः । त्वामद्य निहनिष्यामि गदया नात्र संशयः ।
 इत्येवमुच्चैराजेन्द्र भाषमाणं वृकोदरं । उवाच गतभीराजन् पुत्रस्ते सत्यविक्रमः ।
 किं कथ्यनेन वज्रना युध्यस्व त्वं वृकोदर । अद्य तेऽहं विनेष्यामि युद्धश्रद्धां कुलाधम ।
 न हि दुर्योधनः क्षुद्र केनचित्त्वदिधेन वै । शक्यस्त्वासयितुं वाचा यथाऽन्यः प्राकृतो नरः ।
 चिरकालेप्सितं दृष्ट्वा हृदयस्थमिदं मम । त्वया सह गदायुद्धं त्रिदशैरुपपादितं ।
 किं वाचा वज्रनोक्तेन कथ्यतेन च दुर्मते । वाणी सम्पाद्यतामेषा कर्मणा मा चिरं कथाः ।
 तस्य तद्वचनं श्रुत्वा सर्वे एवाभ्यपूजयन् । राजानः सोमकाश्चैव ये तत्रासन् समागताः ।
 ततः सम्पूजितः सर्वैः सम्प्रहृष्टतनूरुहः । भूयो धीरां मतिञ्चक्रे युद्धाय कुरुनन्दनः ।
 उन्मत्तमिव मातङ्गं तलशब्दैर्नराधिपाः । भूयः संहर्षयाञ्चक्रुर्दुर्योधनममर्षणं ।
 तं महात्मा महात्मानं गदामुद्यम्य पाण्डवः । अभिदुद्राव वेगेन धार्तराष्ट्रं वृकोदरः ।
 वृंहन्ति कुञ्जरास्तत्र हया हेषन्ति चासकृत् । शस्त्राणि चाप्यदीप्यन्त पाण्डवानां जयैषिणां ।
 इति श्रीमहाभारते शल्यपर्वणि गदायुद्धपर्वणि गदायुद्धे सप्तपञ्चाशोऽध्यायः ॥ ५७ ॥
 ॥ सञ्जय उवाच ॥ ततो दुर्योधनो दृष्ट्वा भीमसेनं तथागतं । प्रत्युद्ययावदीनात्मा वेगेन महता नदन् ।
 समापेततुरन्योन्यं शृङ्गिणो गोवृषाविव । महानिर्घातघोषश्च प्रहाराणामजायत ।
 अभवच्च तयोर्युद्धं तुमुलं लोमहर्षणं । जिगीषतोर्युद्धाऽन्योन्यमिन्द्रप्रह्लादयोरिव ।
 रुधिरोक्षितसर्वाङ्गौ गदाहस्तौ मनस्विनौ । ददृशाते महात्मानौ पुष्पिताविव किंशुकौ ।
 तथा तस्मिन्महायुद्धे वर्त्तमाने सुदारुणे । खद्योतसङ्घैरिव खं दर्शनीयं व्यरोचत ।
 तथा तस्मिन् वर्त्तमाने सङ्कुले तुमुले मृशं । उभावपि परिश्रान्तौ युध्यमानावरिन्दमौ ।
 तौ मुहूर्त्तं समाश्रस्य पुनरेव परन्तपौ । अभ्यहारयतान्योन्यं संप्रगृह्य गदे शुभे ।
 तौ तु दृष्ट्वा महावीर्यौ समाश्रितौ नरर्षभौ । बलिनौ वारणौ यद्वदसितार्थं मदोत्कटौ ।
 समानवीर्यौ सम्प्रेक्ष्य प्रगृहीतगदावुभौ । विस्मयं परमं जग्मुर्द्वेगन्धर्व्वमानवाः ।
 प्रगृहीतगदौ दृष्ट्वा दुर्योधनवृकोदरौ । संशयः सर्वभूतानां विजये समपद्यत ।
 समागम्य ततो भूयो भ्रातरौ बलिनाम्बरौ । अन्योन्यस्यान्तरं प्रेक्षू प्रचक्रातेऽन्तरं प्रति ।
 यमदण्डोपमां गुर्वीमिन्द्राशनिमिवोद्यतां । ददृशुः प्रेक्षका राजन् रौद्रीं विशसनीं गदां ।
 आविध्यतो गदां तस्य भीमसेनस्य संयुगे । शब्दः सुतुमुलो घोरो मुहूर्त्तं समपद्यत ।
 आविध्यन्तमरिं प्रेक्ष्य धार्तराष्ट्रोऽप्य पाण्डवं । गदामतुलवेगान्तां विस्मितः सम्बभूव ह ।
 चरंश्च विविधान्मार्गान् मण्डलानि च भारत । अशोभत तदा वीरो भूय एव वृकोदरः ।
 तौ परस्परमासाद्य यत्तावन्योन्यरक्षणे । मार्ज्जारविव भ्रूयार्थं ततच्चाते मुजुर्मुजुः ।

२११५

२११०

२१०५

२१८०

२१८५

२१८०